

Bartoš, Lubomír

Za PhDr. Marií Joskovou, CSc.

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1970, vol. 19, iss. A18, pp. 150-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101440>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Tím více je třeba uvítat „Maďarsko-český a česko-maďarský kapesní slovník“ Ladislava Hradského a Josefa Blaskovíce. Autoři jsou zkušení znalci maďarského jazyka a literatury a spojují v sobě praktické zkušenosti s teoretickou fundovaností. L. Hradský je nejúspěšnější náš poválečný překladatel z maďarštiny. J. Blaskovics je znám jako autor oblíbené Učebnice maďarštiny, která vyšla v posledních letech v několika vydáních, i jako vynikající znalec maďarské mluvnice a jazykový učitel, který řadu let přednášel maďarštinu na filosofické fakultě v Praze (v posledních letech se věnuje více turkologii) a zorganizoval mimo jiné hojně navštěvované kursy maďarštiny v Maďarské kultuře. Jména obou autorů zaručila opravdu vysokou úroveň slovníku, který zachycuje nejdůležitější podstatnou část hovorového jazyka a je doplněn vzornými gramatickými tabulkami. Slovník je i při svém pochopitelně omezeném kapesním rozsahu velmi pečlivě zpracován s důrazem na diferenční jevy, jež jsou pro uživatele slovníku zpravidla nejdůležitější a nebývají ani ve slovnících většího rozsahu adekvátně zachyceny. Jsou tu označena všechna slovesa přechodná, jež mají v maďarštině zvláštní předmětné časování, diferenční slovesné vazby i některé důležité tvaroslovné podrobnosti, např. dvě alternativy v rozkazovacím způsobu ikových sloves. Velmi citlivě slovník registruje momentálnost i jiné jemné významové odstíny (např. rozdíl intenzity u sloves meghökken a megdöbben či prostorové časovou rozdílnost při významu sloves megszazol a megszimatol). Pečlivý a výstižný je rovněž výběr složených slov, homonym a synonym i jednotlivých slovních významů, jež tu přirozeně není možno uvádět v té úplnosti jako ve větších slovnících, avšak přitom zpravidla výrazy zde uvedené zastupují celou řadu obdobných významů (např. význam ucházející u adj. meglehetős vhodně zastupuje další příbuzné významy přijatelný, obstojný, snesitelný). Jen zcela výjimečně se setkáme s chybějící vazbou u sloves (např. u slovesa megosztozik by měla být uvedena vazba vkivel vmin, u slovesa megrabol kromě vazby vkít i vazba vmitól), s chybějícími slovy homonymními lišícími se jen délkou (vedle megetet by mělo být megéget) a obecně známými hovorovými výrazy (z nich tu chybí např. slovo májashurka—jitrnice). Bylo by jistě možno uvažovat o tom, zda by nebylo možno uvést ještě další složeniny (např. u novény—novényzsír, u óra—óramutató) či maďarské anebo české významy (vedle földalatti vasút i metró, vedle spolehlivý u adj. megbízható i důvěryhodný) apod., avšak podobné návrhy by patrně již překračovaly rámec vymezený kapesním slovníkem, navíc je myslím třeba uznat zásadu obou autorů, že z cizích slov potlačili výrazy, jichž se užívá stejně v obou jazycích (to je případ slova metró).

Celkové možno tedy shrnout dosavadní hodnocení zjištěním, že naše veřejnost získává tímto kapesním slovníkem vzornou lexikografickou příručku, která dokonale splňuje nároky na moderní jazykový slovník menšího rozsahu. Slovník vyniká zejména svým důrazem na diferenční jevy (slovesné vazby aj.), pečlivou volbou slov z obecné hovorové slovní zásoby i znamenitými gramatickými tabulkami.

Richard Pražák

Za PhDr. Marii Juskovou, CSc.

Dne 22. srpna 1969 zemřela dr. Marie Jusková, CSc., žel teprve na počátku své slibně se rozvíjející vědecké činnosti. Byla aspirantkou pod vedením prof. Ohnesorga na katedře romanistiky a fonetiky. Nedlouho před svým tragickým odchodem úspěšně obhájila na naší fakultě svou kandidátskou disertační práci *Studie ze srovnávací fonetiky češtiny a francouzštiny*, již prokázala svou výbornou fonetickou průpravu spojenou s praktickým ovládním nejnovějších fonetických pracovních postupů.

Narodila se 14. ledna 1927 v Bratislavě, odkud se před válkou odstěhovala s rodiči do Prahy, kde absolvovala gymnasium. Po studích na filosofické fakultě University Karlovy získala doktorát filosofie a aprobaci pro francouzštinu a italštinu. Učitelská dráha dr. Marie Juskové byla svízelná. Pro nedostatek míst na středních školách učila zpočátku na školách různých typů v Praze i mimo Prahu. Teprve v roce 1962, po návratu z více než dvouletého působení na fakultě cizích jazyků v Káhiře, podařilo se jí nalézt definitivní uplatnění na Institutu překladatelství a tlumočnictví při Universitě 17. listopadu. Od té doby začíná také dr. Jusková intenzivně publikovat recenze i studie, zejména z oboru francouzské fonetiky (*Percepcie francouzských hlásek*, Bulletin USL 3, 1969; *Souhláskové skupiny ve francouzštině a v češtině*, Sborník USL II, 1970, atd.). Záslužné jsou její učební pomůcky, výsledek úspěšné pedagogické praxe, z nichž namátkou jmenujme: *Konverzace pro lékaře v jazyce francouzském*, Praha 1966; *Cvičení z francouzské fonetiky I.*, Praha 1967 aj. Osvědčila se i jako znamenitá překladatelka odborných textů.

V dr. Marii Juskové, jak jsme ji poznali, odchází svědomitá učitelka a talentovaná vědecká pracovnice.

Lubomír Bartoš